

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2023/657 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 15. ožujka 2023.

o utvrđivanju pravila za ostvarivanje prava Unije u provedbi i izvršenju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2., članak 91. stavak 1., članak 100. stavak 2., članak 173. stavak 3., članak 182. stavak 5., članak 188., članak 189. stavak 2. i članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Vijeće je 30. siječnja 2020. sklopilo Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju ⁽³⁾ („Sporazum o povlačenju”). Taj je sporazum stupio na snagu 1. veljače 2020.
- (2) Vijeće je 29. travnja 2021. u ime Unije sklopilo Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane ⁽⁴⁾ („Sporazum o trgovini i suradnji”). Taj se sporazum privremeno primjenjivao od 1. siječnja 2021., a na snagu je stupio 1. svibnja 2021.
- (3) Sporazumom o povlačenju i Sporazumom o trgovini i suradnji predviđeno je da stranka može donijeti određene mjere u posebnim slučajevima i pod uvjetima i uz primjenu postupaka koji su u njima utvrđeni. Te mjere mogu uključivati suspenziju određenih obveza iz predmetnog sporazuma.

⁽¹⁾ SL C 365, 23.9.2022., str. 66.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 14. veljače 2023. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 7. ožujka 2023.

⁽³⁾ SL L 29, 31.1.2020., str. 7.

⁽⁴⁾ SL L 149, 30.4.2021., str. 10.

- (4) Unija i Ujedinjena Kraljevina mogu međusobno sklapati druge bilateralne sporazume koji čine dopunske sporazume Sporazumu o trgovini i suradnji, a takvi dopunski sporazumi sastavni su dio ukupnih bilateralnih odnosa uređenih tim sporazumom i dio su ukupnog okvira. Podsjeća se na to da se u skladu s člankom 774. stavkom 3. Sporazuma o trgovini i suradnji taj sporazum ne primjenjuje na Gibraltar niti proizvodi učinke na tom području.
- (5) Nastane li potreba za donošenjem jednostranih mjera kako je predviđeno Sporazumom o povlačenju, uključujući Protokol o Irskoj/Sjevernoj Irskoj, i Sporazumom o trgovini i suradnji, Unija bi, u svjetlu općeg interesa Unije, trebala moći na odgovarajući način, brzo, proporcionalno, djelotvorno i fleksibilno upotrijebiti instrumente koji su joj na raspolaganju te u to u potpunosti uključiti države članice. Unija bi također trebala moći poduzeti odgovarajuće mjere ako djelotvorna primjena obvezujućeg rješavanja sporova u skladu sa Sporazumom o povlačenju i Sporazumom o trgovini i suradnji nije moguća jer Ujedinjena Kraljevina ne surađuje u omogućavanju takve primjene. Stoga je potrebno utvrditi pravila i postupke kojima se uređuje donošenje takvih mjera.
- (6) Podsjeća se na to da se postupkom za donošenje autonomnih mjera u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ na temelju ove Uredbe ne dovodi u pitanje kontinuirano i trajno izvršavanje funkcija Vijeća u pogledu donošenja politika, koordinacije i donošenja odluka koje su mu dodijeljene Ugovorima u pogledu provedbe sporazuma između Unije i Ujedinjene Kraljevine.
- (7) Kako bi se provele ovlasti utvrđene u članku 16. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članku 218. stavku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), interni postupak donošenja odluka u vezi s provedbom Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji odražava se u odlukama Vijeća (EU) 2020/135 ⁽⁶⁾ i (EU) 2021/689 ⁽⁷⁾. Kako bi Vijeće moglo u potpunosti izvršavati svoje funkcije donošenja politika, koordinacije i donošenja odluka u tom pogledu, trebalo bi ga kontinuirano i redovito obavješćivati o provedbi tih sporazuma, među ostalim o svim poteškoćama do kojih može doći te osobito o mogućim kršenjima tih sporazuma i drugim situacijama koje mogu dovesti do mjera poduzetih na temelju ove Uredbe. U tom pogledu Vijeće bi trebalo biti propisno i pravodobno obaviješteno o mogućim odgovorima koji su na raspolaganju Uniji kako bi se osigurala potpuna i pravilna provedba tih sporazuma, kao i o daljnjem postupanju u vezi sa svim poduzetim mjerama.
- (8) Europski parlament trebalo bi odmah i u potpunosti izvješćivati, kako je predviđeno u članku 218. stavku 10. UFEU-a, kako bi mu se omogućilo da u potpunosti izvršava svoje ovlasti u skladu s Ugovorima. Komisija bi Europski parlament trebala pravodobno izvijestiti o svim poteškoćama do kojih može doći, posebno o mogućim povredama Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji te drugim situacijama koje bi mogle dovesti do poduzimanja mjera u skladu s ovom Uredbom.
- (9) Pravila i postupci utvrđeni u ovoj Uredbi trebali bi imati prednost pred svim odredbama prava Unije donesenima na temelju UFEU-a kojima se uređuje isti predmet.
- (10) Kako bi se osigurala trajna svrsishodnost ove Uredbe, Komisija bi u roku od tri godine od njezina stupanja na snagu trebala preispitati njezino područje primjene i provedbu te o svojim nalazima izvijestiti Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija. Uz to preispitivanje trebalo bi, prema potrebi, priložiti relevantne zakonodavne prijedloge.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽⁶⁾ Odluka Vijeća (EU) 2020/135 od 30. siječnja 2020. o sklapanju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL L 29, 31.1.2020., str. 1.).

⁽⁷⁾ Odluka Vijeća (EU) 2021/689 od 29. travnja 2021. o sklapanju, u ime Unije, Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane, te Sporazuma između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u vezi sa sigurnosnim postupcima za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka (SL L 149, 30.4.2021., str. 2.).

- (11) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, a posebno brzog, djelotvornog i fleksibilnog ostvarivanja odgovarajućih prava Unije na temelju Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za usvajanje mjera donesenih na temelju ove Uredbe te za donošenje, prema potrebi, mjera kojima se ograničavaju trgovina ili druge aktivnosti. Te bi se ovlasti trebale odnositi i na izmjenu, suspenziju ili stavljanje izvan snage donesenih mjera. Trebalo bi ih izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011. Budući da predviđene mjere uključuju donošenje akata općeg područja primjene i da se većina predviđenih mjera odnosi na područja iz članka 2. stavka 2. točke (b) te uredbe, za donošenje tih mjera trebalo bi primjenjivati postupak ispitivanja. Komisija bi trebala donijeti provedbene akte koji se odmah primjenjuju kada, u opravdanim slučajevima, to zahtijevaju krajnje hitni razlozi radi odgovarajuće zaštite interesa Unije.
- (12) Ako Vijeće na temelju članka 43. stavka 3. UFEU-a odluči u cijelosti ili djelomično suspendirati pristup vodama Unije plovilima Ujedinjene Kraljevine za ribarstvo na temelju naslova petog Sporazuma o trgovini i suradnji, trebalo bi uzeti u obzir djelotvornost takve suspenzije u poticanju Ujedinjene Kraljevine da poštuje relevantni sporazum i sve posebne kriterije utvrđene u njemu. Ta bi se suspenzija trebala primjenjivati na pojedinačna plovila Ujedinjene Kraljevine, u skladu s glavom III. Uredbe (EU) 2017/2403 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.
- (13) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, odnosno utvrđivanje pravila i postupaka kojima se uređuje ostvarivanje prava Unije na temelju Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji i ovlašćivanje Komisije za donošenje potrebnih mjera, uključujući, prema potrebi, ograničenja trgovine, ulaganja ili drugih aktivnosti iz područja primjene Sporazuma o trgovini i suradnji, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihova opsega i učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. Nadalje, budući da je samo Unija stranka Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji, djelovanje na razini međunarodnog prava u vezi s tim sporazumima može poduzeti samo Unija. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila i postupci za osiguravanje djelotvornog i pravodobnog ostvarivanja prava Unije u provedbi i izvršenju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju („Sporazum o povlačenju”), Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane („Sporazum o trgovini i suradnji”) i dopunskih sporazuma Sporazumu o trgovini i suradnji.
2. Ova se Uredba primjenjuje na sljedeće mjere koje donese Unija:
 - (a) privremenu suspenziju relevantnog povlaštenog postupanja za dotični proizvod odnosno dotične proizvode kako je utvrđeno u članku 34. Sporazuma o trgovini i suradnji;
 - (b) korektivne mjere i suspenziju obveza kako je utvrđeno u članku 374. Sporazuma o trgovini i suradnji;
 - (c) mjere za ponovno postizanje ravnoteže i protumjere kako je utvrđeno u članku 411. Sporazuma o trgovini i suradnji;

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2017/2403 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o održivom upravljanju vanjskim ribarskim flotama i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1006/2008 (SL L 347, 28.12.2017., str. 81.).

- (d) odbijanje, opoziv, suspenziju i ograničenje operativnih odobrenja ili tehničkih dozvola zračnih prijevoznika Ujedinjene Kraljevine i uvođenje uvjeta za ta odobrenja ili dozvole te odbijanje, opoziv, suspenziju i ograničenje rada tih zračnih prijevoznika i uvođenje uvjeta za rad, kako je utvrđeno u članku 434. stavku 4. i članku 435. stavku 12. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (e) suspenziju obveza prihvaćanja kako je utvrđeno u članku 457. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (f) korektivne mjere kako je utvrđeno u članku 469. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (g) kompenzacijske mjere te osobito suspenziju obveza kako je utvrđeno u članku 501. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (h) korektivne mjere i suspenziju obveza kako je utvrđeno u članku 506. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (i) suspenziju ili prekid primjene Protokola I. uz Sporazum o trgovini i suradnji u odnosu na jedan ili više Unijinih programa ili aktivnosti donesenih na temelju UFEU-a, ili njihovih dijelova, kako je utvrđeno u člancima 718. i 719. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (j) ponudu ili prihvaćanje privremene kompenzacije ili suspenziju obveza u kontekstu postupanja u skladu s odlukom nakon arbitražnog postupka ili postupka stručne skupine na temelju članka 749. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (k) zaštitne mjere i mjere za ponovno postizanje ravnoteže kako je utvrđeno u članku 773. Sporazuma o trgovini i suradnji;
- (l) mjere kojima se ograničavaju trgovina, ulaganja ili druge aktivnosti iz područja primjene Sporazuma o trgovini i suradnji ako donošenje odluke nije moguće jer Ujedinjena Kraljevina ne poduzima korake potrebne za funkcioniranje postupka rješavanja sporova iz tog sporazuma ili iz Sporazuma o povlačenju, uključujući neopravdano odgađanje postupka koje se smatra nesuradnjom u postupku;
- (m) suspenziju obveza iz članka 178. Sporazuma o povlačenju u kontekstu postupanja u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća;
- (n) korektivne mjere kako je utvrđeno u članku 13. Protokola o Irskoj/Sjevernoj Irskoj uz Sporazum o povlačenju;
- (o) zaštitne mjere i mjere za ponovnu uspostavu ravnoteže kako je utvrđeno u članku 16. Protokola o Irskoj/Sjevernoj Irskoj uz Sporazum o povlačenju.

Članak 2.

Ostvarivanje prava Unije

1. Komisija je ovlaštena provedbenim aktima:
 - (a) donositi mjere iz članka 1. stavka 2. ove Uredbe, uz iznimku potpune ili djelomične suspenzije pristupa vodama Unije plovilima Ujedinjene Kraljevine za ribarstvo na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji; i
 - (b) ako se mjera sastoji od suspenzije obveze iz bilo kojeg od sporazuma iz članka 1. stavka 1., uvoditi ograničenja trgovine, ulaganja ili drugih aktivnosti iz područja primjene dotičnog sporazuma koja bi inače onemogućila suspendirana obveza.

Prema potrebi, u tim se provedbenim aktima navodi trajanje donesenih mjera.

2. Mjere donesene na temelju ove Uredbe moraju biti proporcionalne ciljevima koji se žele postići i djelotvorne u poticanju Ujedinjene Kraljevine da poštuje sporazume iz članka 1. stavka 1. One moraju biti u skladu s posebnim kriterijima utvrđenima u tim sporazumima.

3. Komisija je ovlaštena provedbenim aktima izmijeniti, suspendirati ili staviti izvan snage mjere iz članka 1. stavka 2. Prema potrebi, u tim se provedbenim aktima navodi trajanje suspenzije.

4. Ako jedna ili više država članica smatraju da imaju posebnog razloga za zabrinutost, ta država članica ili više njih mogu od Komisije zatražiti donošenje mjera iz članka 1. stavka 2. Ako Komisija na takav zahtjev ne odgovori potvrdno, o razlozima za to pravodobno obavješćuje Vijeće.
5. Ako zbog stalnih znatnih odstupanja mjere za ponovnu uspostavu ravnoteže iz članka 1. stavka 2. točke (c) ove Uredbe traju dulje od godine dana, jedna država članica ili više njih mogu zatražiti od Komisije da aktivira klauzulu o preispitivanju predviđenu u članku 411. Sporazuma o trgovini i suradnji. Komisija pravodobno ispituje taj zahtjev i razmatra da se u vezi s tim, prema potrebi, obrati Vijeću za partnerstvo, u skladu s odredbama utvrđenima u Sporazumu o trgovini i suradnji. Ako Komisija na takav zahtjev ne odgovori potvrdno, o razlozima za to pravodobno obavješćuje Vijeće.
6. Provedbeni akti iz stavaka 1. i 3. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 3. stavka 2.
7. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga, Komisija u skladu s postupkom iz članka 3. stavka 3. donosi provedbene akte koji se odmah primjenjuju.
8. Ako Vijeće na temelju članka 43. stavka 3. UFEU-a odluči u cijelosti ili djelomično suspendirati pristup vodama Unije plovilima Ujedinjene Kraljevine za ribarstvo na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji, primjenjuje kriterije utvrđene u stavku 2. ovoga članka.

Članak 3.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za Ujedinjenu Kraljevinu. Navedeni odbor je odbor u smislu članka 3. Uredbe (EU) br. 182/2011. U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011, Europski parlament i Vijeće redovito se i pravodobno obavješćuju o odborskom postupku.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 5.
4. Europski parlament i Vijeće mogu u bilo kojem trenutku ostvariti svoje pravo nadzora u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 4.

Obavješćivanje

1. Kako bi moglo provoditi svoje ovlasti na temelju Ugovorâ, navedene u odlukama (EU) 2020/135 i (EU) 2021/689, Vijeće se kontinuirano i redovito obavješćuje o provedbi Sporazuma o povlačenju i Sporazuma o trgovini i suradnji.
2. Europski parlament se u skladu s Ugovorima odmah i u potpunosti izvješćuje kako bi mogao provoditi svoje ovlasti na temelju Ugovorâ i izvršavati svoje institucionalne ovlasti.

Članak 5.

Povezanost s drugim odredbama prava Unije

Ova Uredba primjenjuje se neovisno o svim odredbama prava Unije donesenima na temelju UFEU-a kojima se uređuje isti predmet.

Kada Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi godišnja izvješća o provedbi i primjeni Sporazuma o trgovini i suradnji, uključuje i pregled primljenih pritužbi u vezi sa Sporazumom o trgovini i suradnji, kao i daljnje postupanje u vezi s tim pritužbama te mjera donesenih na temelju članka 2. ove Uredbe.

Članak 6.

Preispitivanje

Komisija do 12. travnja 2026. podnosi izvješće Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o primjeni ove Uredbe i, prema potrebi, prilaže relevantne zakonodavne prijedloge.

Članak 7.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 15. ožujka 2023.

Za Europski parlament
Predsjednica
R. METSOLA

Za Vijeće
Predsjednica
J. ROSWALL
